Lukas.doc

Πέρσι είδαμε το «Τέσσερις Εικόνες Αγάπης» στο Αμόρε. Τώρα άλλο ένα έργο του Ελβετού Λούκας Μπέρφους, με τίτλο «Οι σεξουαλικές νευρώσεις των γονιών μας», παρουσιάζεται στο Θέατρο του Νέου Κόσμου. Με κοινά στοιχεία στη θεματική τους τα δύο έργα του τριαντατετράχρονου Μπέρφους, αποκαλύπτουν ότι η γραφή του ικανοποιεί συγκεκριμένα αιτήματα, εδώ να εκθέσει τον ψυχαναγκασμό και την αυταρχικότητα που επιβάλλουν στο άτομο οικογένεια και κοινωνία. Επιδιώκοντας το διάλογο με το κοινό του εκθέτει το πτώμα σαν ανατόμος, για να μιλήσει για το ζωντανό σώμα.

Ο Μπέρφους έχει εμπεδώσει την έννοια του ατελούς και γράφει δείχνοντας την ατέλεια της ανθρώπινης φύσης, άρα και όλων των ανθρώπινων δημιουργημάτων. Σε μια ενδιαφέρουσα συνέντευξή του στο πρόγραμμα της παράστασης ο συγγραφέας σημειώνει:
«Το θέατρο είναι μια ιδιαίτερα ατελής τέχνη. Όλα τρίζουν. Εγώ ο ίδιος, οι ηθοποιοί τρίζουν, ακόμη και τα καθίσματα τρίζουν. Το θέατρο σκοντάφτει συνεχώς, ανά πάσα στιγμή, στα όριά του. Η όλη μαγεία λειτουργεί μόνο χάρη σε μια σύμβαση ανάμεσα στο κοινό και στη σκηνή, και το μόνο στην ουσία που απαιτώ είναι να γίνεται φανερή αυτή η σύμβαση. Θέλω να τη βλέπω αυτήν την ατέλεια στο θέατρο, όχι για να κάνω πλάκα, αλλά γιατί σ' αυτήν την ατέλεια, και στην προσπάθεια να την κατανοήσουμε, αναγνωρίζω τον άνθρωπο».
Στο «Οι σεξουαλικές νευρώσεις των γονιών μας» (2003) θίγει κάμποσα μεγάλα ζητήματα, δίνοντας προς στιγμή την εντύπωση ότι δεν επικεντρώνει σε κανένα. Κεντρικό ρόλο στην ιστορία έχει μία έφηβη, η Ντόρα, που έως τη στιγμή που αρχίζει το έργο, βρίσκεται σε καταστολή εξαιτίας των φαρμάκων που της χορηγούνται επί σειρά ετών –υποθέτουμε λόγω κάποιας νευρικής ή ψυχικής ασθένειας. Η μητέρα της αποφασίζει ότι «θέλει την κόρη της πίσω» και με τη συγκατάθεση του γιατρού δοκιμαστικά διακόπτουν το κοκτέιλ. Τότε όμως η φύση ξυπνάει και το παιδί βρίσκεται έρμαιο των σεξουαλικών ορμών του, χωρίς να έχει αναπτύξει παράλληλα τους συνήθεις μηχανισμούς αυτοπροστασίας των συνομηλίκων της. Όταν μένει έγκυος, οι γονείς της αποφασίζουν να διακόψει την εγκυμοσύνη και να της γίνει στείρωση.
Τι άλλο θα μπορούσε να γίνει, θα πείτε, με δεδομένη την αδυναμία του κοριτσιού να αυτοσυντηρηθεί και να προστατεύσει τον εαυτό του και βεβαίως, όταν υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να γεννηθεί άλλο ένα πλάσμα με την ίδια πάθηση. Αλλά δεν είναι αυτό που απασχολεί τον Μπέρφους και το κλειδί, νομίζω, για τη σωστή ερμηνεία το δίνει ο τίτλος που διαλέγει.
Η αφύπνιση της έφηβης λειτουργεί σαν καταλύτης που προκαλεί ποικίλες αντιδράσεις στον περίγυρό της, οι οποίες και αποκαλύπτουν τις παθήσεις των «υγιών». Οι γονείς της Ντόρας κάνουν σεξ με ανθρώπους που βρίσκουν μέσα από αγγελίες, το αφεντικό της παρουσιάζει την προβληματική συμπεριφορά ενός ανθρώπου ευνουχισμένου από τη μητέρα του, ο κύριος με τον οποίο η νεαρή γνωρίζει το σεξ έχει τα δικά του συμπλέγματα, από τη στιγμή που εκμεταλλεύεται ένα πλάσμα με τις ιδιαιτερότητες της Ντόρας. Ο γιατρός στο λογίδριό του ($9^{η}$ σκηνή) αποκαλύπτει το διχασμό του επιστήμονα που υπηρετεί, υποτίθεται, τη γνώση όταν στην πραγματικότητα υπηρετεί τους αυταρχικούς μηχανισμούς μιας κοινωνίας στην οποία το διαφορετικό πρέπει να απομονωθεί και να αποδυναμωθεί γιατί μπορεί να αποκαλύψει τις σαθρές βάσεις του κοινωνικού οικοδομήματος όπως και την

υποκρισία πίσω από τους επίσημους κανόνες που ρυθμίζουν τη συμβίωση των ανθρώπων τις πολιτισμένες κοινωνίες. Η δύναμη της Ντόρας βρίσκεται ακριβώς στο ότι κάθε πρότασή της δυναμιτίζει τη σκηνοθετημένη ευπρέπεια των οικογενειακών και κοινωνικών σχέσεων.
Τελικά η μόνη που διατηρεί αλώβητο τον πυρήνα της ύπαρξής της, καθώς δεν έχει δεχθεί τις παρενέργειες της κοινωνικοποίησης, είναι η νεαρή της ιστορίας. Είναι, κατά κάποιο τρόπο, η μόνη υγιής σ' ένα κοινωνικό σύνολο που νοσεί βαθιά.

Εξαιρετική η ερμηνεία της Κόρας Καρβούνη

Το έργο είναι δομημένο σε τριάντα πέντε, συνήθως σύντομες, σκηνές. Ο λόγος του συγγραφέα διαφοροποιείται εύστοχα ανάλογα με το ποιος μιλάει ενώ τις μικρές προτάσεις των διαλόγων διασπούν θαυμάσια, μεγαλύτερης έκτασης αφηγηματικά μέρη (η ιστορία της τελευταίας κόρης του τσάρου, το παραμύθι με το βάτραχο, η διάλεξη του γιατρού). Ο Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος, που σκηνοθέτησε την παράσταση στο Θέατρο του Νέου Κόσμου θέλησε ο σκηνικός χώρος (σκηνικό της Μαγιούς Τρικεριώτη) να θυμίζει αόριστα τον λευκό και παγωμένο χώρο ενός χειρουργείου ή ενός δωματίου ψυχιατρικού ιδρύματος. Το μόνο παιγνιώδες στοιχείο στην όψη της παράστασης συνδέεται με τις σύντομες περιγραφές που δίνει ο Μπέρφους στην αρχή κάθε σκηνής. Αυτές προβάλλονται σε περίοπτο σημείο της σκηνής, αλλά κάθε φορά οι προτάσεις σχηματίζονται με διαφορετικό τρόπο, από γράμματα που αρνούνται να σχηματίσουν τις λέξεις με την συμβατική σειρά –σχόλιο για τις ανορθόλογες δυνάμεις που κρύβονται πίσω από τα επιτεύγματα του ορθολογικού πολιτισμού μας.
Όλοι οι ηθοποιοί συντέλεσαν στην επιτυχία της παράστασης: η Γιώτα Φέστα στο ρόλο της μητέρας, ο Γιώργος Γλάστρας ως γιατρός, ο Φώτης Θωμαίδης και η Μαίρη Σαουσοπούλου θαυμάσιοι στους ρόλους του αφεντικού και της μητέρας τους, ο Ανδρέας Μαυραγάνης ως πατέρας και ο Λαέρτης Μαλκότσης, ηθοποιός με πολλές δυνατότητες και λαμπερή σκηνική εμφάνιση, στο ρόλο του καθώς πρέπει κυρίου. Ωστόσο το μεγάλο αβαντάζ της παράστασης είναι η ερμηνεία της Κόρας Καρβούνη στον ρόλο της Ντόρας –μιλάμε για ερμηνευτικό κατόρθωμα, που έχει επιτευχθεί με τον πιο 'φυσικό' και ανάλαφρο υποκριτικό τρόπο.